

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Фінанси малого бізнесу»
на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	
Спеціальність	
Галузь знань	
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Тимошенко Оксана Валеріївна
к.е.н
доцент кафедри фінансів та банківської справи

Контактний телефон	+38-095-515-55-80
Електронна адреса	ovt.timoshenko@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.fin.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок з питань організації економічної діяльності суб'єктів малого бізнесу, їх фінансового забезпечення, використання загальної та спрощеної систем оподаткування, фінансування та кредитування в умовах державного регулювання
Тривалість	1 семестр, разом 150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції з використанням інформаційних технологій, практичні заняття з елементами дискусії, ділової гри, самостійна робота поза розкладом. Методи навчання - індивідуальна дослідно-аналітична діяльність студентів щодо підготовки презентацій, рефератів; виконання творчих робіт; case-study; виїзні заняття.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; модульний контроль. Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Наявність знань з основ фінансів, оподаткування, інших професійних дисциплін
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p> <p>ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.</p> <p>ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.</p> <p>ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	<p>ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>СК 03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок, банківська система та страхування).</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них.</p> <p>СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми (лекції)	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Особливості управління фінансами малого бізнесу, вартість бізнесу та його фінансове забезпечення.		
ТЕМА 1. Основи фінансів малого бізнесу.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем, за темою.</p> <p align="center">Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> Місце і роль малого бізнесу в розвитку економіки. Майбутнє малого бізнесу в Україні. Критерії оцінки ефективності малого бізнесу. Вибір бізнес-ідеї. Форми державної підтримки малого підприємництва.
ТЕМА 2. Оцінка вартості бізнесу.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем, за темою.</p> <p align="center">Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> Сутність, зміст та призначення оцінки вартості бізнесу та основні її види. Характеристика переваг та недоліків методів оцінки вартості бізнесу. Формалізація порядку оцінки бізнесу при його купівлі або продажу. Карта факторів зростання вартості бізнесу.
ТЕМА 3. Фінансове планування.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем, за темою.</p> <p align="center">Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> Сутність і значення фінансового планування діяльності підприємств малого бізнесу. Характеристика форм і видів фінансових планів у малому бізнесі. Модель бізнес-плану та характеристика його функцій. Основні складові бізнес-плану та їх зміст Карта фінансових обґрунтувань в бізнес-плані. Операційний аналіз як метод оцінки показників фінансового плану малого підприємства.

ТЕМА 4. Фінансування малого бізнесу.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем, за темою. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Сутність фінансового забезпечення підприємств малого бізнесу та його методи. 2. Джерела утворення власних грошових коштів підприємств малого бізнесу. 3. Організаційно-правові форми функціонування підприємств малого бізнесу та їх вплив на прийняття фінансових рішень. 4. Джерела мобілізації позикових коштів підприємствами малого бізнесу. 5. Форми державної та недержавної фінансової підтримки ведення малого бізнесу.
Модуль 2. Оподаткування, інвестування та управління підприємницькими ризиками.		
ТЕМА 5. Оподаткування малого бізнесу.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем, за темою. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Сила та напрями впливу податків на підприємницьку діяльність. 2. Характеристика видів податків, що сплачують суб'єкти малого підприємництва. 3. Податковий тягар для суб'єктів малого підприємництва та методи його визначення . 4. Сутність та порядок дії спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва . 5. Податкове планування та необхідність його здійснення на підприємствах малого бізнесу.
ТЕМА 6. Інвестиційні рішення в малому бізнесі.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем, за темою. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Поняття, зміст та види інвестицій у малому бізнесі. 2. Принципи інвестиційної діяльності. Закон інвестицій. 3. Методи оцінки інвестиційних проектів. 4. Порядок визначення економічного терміну використання й оптимального часу заміщення основних засобів малого підприємства.
ТЕМА 7. Підприємницькі ризиків і страхування в малому бізнесі.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем, за темою. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Сутність та причини виникнення підприємницьких ризиків 2. Види ризиків у малому бізнесі 3. Функції підприємницьких ризиків 4. Методи управління ризиками у малому бізнесі. 4. Необхідність, сутність та види страхування підприємницьких ризиків

**Інформаційні джерела
Нормативно-правові акти:**

1. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс] : від 8 лип. 2010 р. №436-IV із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> – Назва з екрана.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. – Назва з екрана.

3. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 17 вер. 2008 р. № 514-VI із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>. – Назва з екрана.
4. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>. – Назва з екрана.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липн. 1999 р. № 996-XIV із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Назва з екрана.
6. Кодекс України з процедур банкрутства [Електронний ресурс] : Законодавство України від 18 жовт. 2018 р. № 2597-VIII із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>. – Назва з екрана.
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної податкової служби і у зв'язку з проведенням адміністративної реформи в Україні: Закон України від 04.07.2013 р. № 404-VII із змінами та доповненнями / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/404-18>.
8. Про господарські товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 19 вересня 1991р. № 1576-XII із змінами та доповненнями / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
9. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в банках України [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 31 серпня 2007р. № 309 із змінами та доповненнями / Національний банк України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0153500-18#Text>
10. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] : Постанова Національного банку України від 21 січня 2004р. № 22 із змінами та доповненнями / Національний банк України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
11. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73 : із змінами та доповненнями / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
12. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013р. № 628 із змінами та доповненнями / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
13. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 29 "Фінансова звітність за сегментами" [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 19 травня 2005 р. № 412 із змінами та доповненнями / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05>
14. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560-XII із змінами та доповненнями / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>. – Назва з екрана.
15. Про інститути спільного інвестування [Електронний ресурс]: Закон України від 5 липня 2012 року № 5080-VI із змінами та доповненнями / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>. – Назва з екрана.
16. Про іпотечні облигації [Електронний ресурс]: Закон України від 22 грудня 2005 року № 3273-IV із змінами та доповненнями / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3273-15/page>. – Назва з екрана.
17. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV із змінами та доповненнями / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=679-14>. – Назва з екрана.
18. Про недержавне пенсійне забезпечення [Електронний ресурс] : Закон України від 09 лип. 2003 р. № 1057-XII із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>. – Назва з екрана.
19. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05 квітня 2001 року № 2346-III із змінами та доповненнями / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>. – Назва з екрана.
20. Про страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 07 бер. 1996 р. № 85/96-ВР із змінами та доповненнями/ Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>. – Назва з екрана.

Додаткові джерела

1. Вовк В. М. Особливості аналізу фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва [Електронний ресурс] / В. М. Вовк, Ю. О. Кирдей // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. - 2018. - Вип. 3. - С. 39-49.
2. Івасечко Т. В. Міжнародний досвід фінансово-кредитної підтримки розвитку малих підприємств [Електронний ресурс] / Т. В. Івасечко, О. В. Новікова // Збірник наукових праць Донбаської національної академії будівництва і

архітектури. - 2018. - № 3. - С. 144-148.

3. Прокопенко Н. С. Проблеми фінансового забезпечення розвитку малого підприємництва в Україні [Електронний ресурс] / Н. С. Прокопенко, М. О. Скорик // Економіка і управління. - 2017. - № 3. - С. 109-114.

4. Пантелєєва Н. М. Розвиток малого та середнього підприємництва в Україні: тренди та інновації фінансування [Електронний ресурс] / Н. М. Пантелєєва, К. О. Пантелєєва, М. А. Чмир // Фінансовий простір. - 2019. - № 1. - С. 117-129.

5. Гриценко Л. Л. Методи і методики аналізу фінансового стану: особливості використання для малих підприємств [Електронний ресурс] / Л. Л. Гриценко, І. М. Боярко, К. Ю. Шамкало // Вісник Університету банківської справи. - 2019. - № 2-3. - С. 108–115.

6. Різник В. В. Фінансовий механізм інноваційної діяльності малих підприємств / В. В. Різник, О. В. Калмиков // Економічний вісник університету. - 2020. - Вип. 44. - С. 195-202.

7. Організація виробничої та маркетингової діяльності малого і середнього бізнесу : монографія / за наук. ред. д.е.н., професора, академіка АЕНУ К. С. Жадька. – Дніпро : УМСФ, 2019. – 224 с.

8. Фінанси підприємств : навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 440 с.

9. Фінанси різних форм бізнесу : навч. посіб. / Н. Г. Пігуль, О. В. Дейнека, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 337 с

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки вивчення навчальної дисципліни «Фінанси малого бізнесу» передбачає:

1) виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MSWord, MSExcel, MSAccess, MSPowerPoint), MSFrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.

2) здійснення тестового контролю знань студентів за допомогою програмного засобу «OpenTest2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf); списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/neformalna-osvita>; http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_zarahuvannya_rezultativ_neformalnoyi_osvity_0.pdf

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (3 бали); захист домашнього завдання (3 бали); обговорення матеріалу занять (3 бали); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (5 балів); модульна контрольна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-7): відвідування занять (3 бали); захист домашнього завдання (3 бали); обговорення матеріалу занять (3 бали); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (5 балів); модульна контрольна робота (10 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни